

med visse modifikationer især i todsatser og landbrugsarrangementer — vil kunne bevarer som led i et bredere europæisk samarbejde og derved sikre os alle en bedre placering i dette samarbejde. Hvis det lykkes at indrette samarbejdet med dette brede sigte, er der ingen anledning til at fortabe sig i en diskussion om Norden som alternativ eller overgang til Fællesmarkedet; så vil nemlig udviklingen i den europæiske situation afgøre dette problem.“

På Norges vegne udtalte statsminister Borten helt på linje med den danske statsminister, at „et utvidet økonomisk samarbejde i Norden vil i tilfælde ikke bli et alternativ til et bredt og åbent europeisk markeds-samarbejd. Et større samspill i Norden vil, som mange har fremhevet, styrke våre lands økonomi og dermed gjøre dem bedre rustet til å hevde seg i et større marked i enhver form. Hver for seg vil de nordiske land være små i forhold til de øvrige partnere i enhver større markedsdannelse. De vil derfor have behov for samordning. Det vil sannsynligvis være enklere å få dette til om vi har vel etablerte samarbeidsformer os imellom på et tidlig stadium.“

Hartling om revision af aftalen.

Udenrigsminister Poul Hartling pegede på et særlig interessant problem, da han udtalte: „Det nordiske samarbejdsgrundlag må derfor udformes således, at der — hvis og når der på ny bliver en positiv udvikling i den europæiske situation — ikke opstår problemer ved eller er noget odiøst i, at samarbejdsgrundlaget revideres. Det er en misforståelse, hvis man i denne situation taler om sprængning af det nordiske samarbejde; tværtimod bør man tale om en naturlig tilpasning i overensstemmelse med vore ønskemål.“

Norden i EFTA.

Ingen af de svenske regeringsmedlemmer tog til orde for at debattere problemet Norden og Fællesmarkedet, men handelsminister Gunnar Lange fandt „att en närmare nordisk samverkan skulle komme EFTA som helhet till godo. Den skulle bland annat skapa bättre balans och därmed stärka organisationen.“ EFTA-partnerne var for øvrigt løbende blevet holdt orienteret om udviklingen i de nordiske forhandlinger.

Parlamentarikerne om Norden og Europa.

En række af de valgte medlemmer sluttede op bag den danske og norske statsministers syn på forholdet Norden og Europa. Jens Otto Krag erklærede således, at „vejen til et bredere europæisk samarbejde — herunder medlemskab af Fællesmarkedet eller en form for associering til Fællesmarkedet for de lande, der måtte ønske det — [må] holdes åben. Vore valgmuligheder på dette punkt må ikke indskrænkes.“ Bratteli fandt, at „selv det mest vidtgående nordiske samarbejd løser ikke problemerne om Nordens forbindelser med omverdenen. Det nordiske samarbejd er ikke noe endelig mål i seg selv, men skritt på veien til et videre og mere omfattende internasjonalt samarbejd.“ Røiseland tilrådede også at holde det klart at „nordisk tollunion eller utvidet økonomisk samarbejd ikke er noe alternativ for noe nordisk land til tilknytning til det europeiske samarbejdet.“ Centerpartisten Sven Sundin, Sverige, advarede ligeledes mod, at det nye samarbejde i Norden skulle blive en hindring for udvidede handelsmuligheder i Europa.

Aksel Larsen anser nordisk union for mål i sig selv.

Af de valgte medlemmer fra delegationerne uden for den finske var det kun Aksel Larsen, som energisk hævdede, at den nordiske økonomiske union var et mål i sig selv. Kunne det nordiske samarbejde virke for „et større frit marked i Europa, gerne en større europæisk markedssammenslutning, det er fint, det er godt, det bør det nordiske samarbejde også virke for. Men man skal først og fremmest koncentrere sig om at nå frem til dette nordiske samarbejde.“

Ud fra denne tankegang var Aksel Larsen også ironisk kritisk over for Fællesmarkedets „tilbedende tilhængere“ i Danmark og Norge, som troede, at EEC kunne løse alle de nordiske landes problemer. Efter hans mening ville det ingenlunde være tilfældet. I øvrigt fandt han, at „der er ingen mulighed for, at EEC optager nye medlemmer inden for en lang årrække, ja, at EEC ikke engang er i stand til at indlede forhandlinger om optagelse af nye medlemmer. Derfor er det dobbelt meningsløst, at man taler om EEC som en mulighed ...“